

Nr 207.

Av herr Björkman i Norrköping m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om viss ändring i gällande bestämmelser om laga domstol i brottmål.

De allmänna bestämmelserna om laga domstol i brottmål upptagas i kap. 10 § 21 Rättegångsbalken och äro av följande lydelse:

”Brott och missgärningsmål, svårare och mindre, rannsakas och dömes, där gärningen gjord är, ehvad rätt han eljest hörer till, som brutit. Hafver någon å flera ställen gjort enahanda missgärning, rannsake och pröfve domaren å hvarje ort, om han till gärningen saker är, men varde dömd för alltsammans af den rätt, där han sist lagföres. Hafver han flera slags missgärningar å särskilda orter gjort, som svåra äro, eller å lif gå, då skall om hvardera rannsakas, där det skett och gånge sedan dom öfver den brottslige. Äro alla brotten ringa, dömes för hvardera, där det skett och varde där dom i fullbordan ställd.”

Genom vissa kungliga kungörelser, brev och förordningar äro närmare stadganden och förklaringar givna i fråga om rannsakningsförfarandet angående dem, som äro för brott eller delaktighet däruti tilltalade.

Bestämmelserna därom att rannsaking angående för brott tilltalade, bör ske inför den domstol, där gärningen gjord är, torde enligt vår åsikt dock böra i viss mån modifieras. Vår uppmärksamhet har nämligen varit fästad därå, att det allt oftare förekommer att personer inom olika rätters domvärjo förövat vissa slags brott, särskilt tillgreppsbrott, förfalsknings-

brott eller bedrägeribrott, härför häktas och sedermera forslas från en domstol till en annan. I de flesta fall hava dessa personer, så fort de vid den första domstolen erkänt sig skyldiga, även vidgått sin skuld till de liknande brott, för vilka de angivits inom andra domstolars domvärjo. Den utredning — oftast en polisrapport — som härefter lämnas vid de efterföljande domstolarna, är i de flesta fall av den beskaffenhet att densamma kunnat skriftligen tillhandahållas den första domstolen. Målsägande låter sig vanligen företrädas på grund av fullmakt, som lämnats till polismyndigheten. Endast sällan förekomma olika meningar angående skadestånd mellan den tilltalade och målsägandens ombud, oftast av den anledning att den tilltalade ej har någon möjlighet att ersätta skadan och således frågan om ersättning har föga betydelse för någondera av parterna.

I dessa nu angivna, synnerligen ofta förekommande fall synes det oss att rannsakningsmålets överlämnande från en domstol till en annan icke är lämpligt. Den för brott tilltalade får icke sin dom och således ej möjlighet att avtjäna sitt straff så fort som såväl ur straffets som den sakfälldes synpunkt vore att önska. Domstolar bliva nödsakade att hålla sammanträden, vilka, särskilt då det gäller lantdomstolarna, kunna vara för såväl domstolens ledamöter som åklagare betungande och vilka sammanträden medföra avsevärda kostnader. Härtill komma de synnerligen dyrbara och besvärliga fängstransporterna.

Vi anse därför att härvidlag en möjlighet borde givas att under vissa förutsättningar kunna vid första domstolen slutligen bedöma hela den tilltalades skuld. Såsom sådana förutsättningar torde böra angivas, att den tilltalade erkänner de uppgivna brotten, att icke det oaktat åklagare, målsägande eller den tilltalade yrkar på rannsaknings verkställande inför domstol å de orter, där övriga brott skett, eller att första domstolen anser att rannsakningen bör i vanlig ordning fortgå, att utredning och yttrande infordras från vederbörande åklagare vid de domstolar, där eljest brottet skolat rannsakas, att förfarandet må äga rum endast i avseende å bedömandet av vissa brott och att i varje fall vissa grövre brott undantagas från möjlighet att avdömas annat än vid den domstol, inom vars domvärjo de blivit begångna. Jämväl kan ifrågasättas, huruvida förfarandet skulle tillämpas endast efter yrkande av högre åklagaremyndighet än den vid första domstolen fungerande.

Då vi nu funnit oss böra framlägga de nu angivna synpunkterna, har det varit i förhoppning att en ändring skulle kunna ske utan sammanhang med det förslag, som kan förväntas i avseende på straffprocessen i övrigt. Skulle det dock anses att en ändring i nu avsedd riktning bör anstå i av-

vaktan på berörda förslag, hålla vi dock före, att intet hinder bör föreligga för ett uttalande i ämnet.

Vi föreslå därför,

att riksdagen måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta och för riksdagen förelägga förslag till sådan ändring av bestämmelserna i avseende å laga domstol i brottmål, att under i huvudsak här ovan angivna förutsättningar rannsaking och dom må kunna ske vid annan domstol, än där den brottsliga gärningen ägt rum.

Stockholm den 21 januari 1921.

G. A. Björkman.

Walter Kant.

John Falk.

C. Th. af Ekenstam.
